

032.2.2021

**RADA GMINY
W RUTKACH**

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE RUTKI ZA 2020 R.**

Uchwałą Nr 30/VII/11 Rady Gminy Rutki z dnia 11 kwietnia 2011 roku został uchwalony Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Rutki na lata 2019-2024.

Założeniem Programu jest udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą, oddziaływanie na sprawców przemocy, a także podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, w oparciu o cele szczegółowe:

- Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Rutki,
- Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

W ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar na terenie gminy został powołany Gminy Zespół Interdyscyplinarny, którego koordynatorem jest Ośrodek Pomocy Społecznej.

Zespół Interdyscyplinarny Gminy Rutki tworzą następujące podmioty:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 2) Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 3) Policja,
- 4) Oświata,
- 5) Ochrona zdrowia,
- 6) Kuratorzy,
- 7) Ochotnicza Straż Pożarna (organizacja pozarządowa),
- 8) Parafia Rzymskokatolicka w Rutkach

Działania Zespołu zmierzają do udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy i ich najbliższemu otoczeniu, poprzez kreowanie lokalnej polityki wobec problemu i wypracowania procedur oraz standardów. Zespół Interdyscyplinarny spotyka się w miarę potrzeb, jednak nie rzadziej, niż raz na trzy miesiące. Posiedzenie Zespołu zwołuje Przewodniczący. W roku 2020 Zespół Interdyscyplinarny spotkał się cztery razy. Spotkania Zespołu są bazą tworzenia systemowych działań oraz wypracowania wspólnych decyzji dotyczących indywidualnych strategii pomocy. Na wniosek skierowany do Zespołu, Przewodniczący może zwołać grupę roboczą lub pozostawić sprawę do rozpoznania przez Zespół.

REALIZACJA ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA

**PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE
RUTKI**

Cele główne	Zadania	Raport z realizacji zadania	Realizatorzy
<p><i>Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinach na terenie Gminy Rutki</i></p>	<p>1. Określenie w drodze Uchwały trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz warunków jego funkcjonowania</p> <p>2. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Rutki</p> <p>3. Współpraca w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego</p>	<p>W dniu 14 lutego 2011 r. została podjęta Uchwała Nr 26/V/11 Rady Gminy Rutki w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.</p> <p>Zespół został powołany Zarządzeniem Nr 16/15 Wójta Gminy Rutki z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie powołania i składu Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Rutki, zmienione Zarządzeniem nr 20/16 z 23 czerwca 2016r., nr 31/16 z 07 września 2016 r. oraz nr 43/16 z 12 grudnia 2016r. i nr 34/17 z 23 listopada 2017r, oraz nr 5/19 z dnia 02 stycznia 2019 r.</p> <p>W 2020 r. odbyło się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego.</p> <p>Powołano 17 grup roboczych oraz kontynuowano działalność grup roboczych z 2019 r. W ciągu roku odbyło się 40 posiedzeń grup roboczych. Na spotkaniach podejmowane były działania w indywidualnych przypadkach przemocy w rodzinie oraz monitorowanie sytuacji zgodnie z ustalonym planem pomocy.</p> <p>W 2020 r. wszczęto procedurę "Niebieskie Karty" w 17 rodzinach w których opracowano plan pomocy . W 2020 r. w 10 rodzinach zakończono procedurę „Niebieskie Karty” natomiast 12 rodzinach zakończono procedurę z 2019 r.</p> <p>Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.</p> <p>Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutkach rozpowszechniał materiały informacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Procedura zobowiązania do leczenia odwykowego”, - „Wpływ uzależnienia na życie rodzinne”, - „Leczenie osób pijących szkodliwie i uzależnionych od alkoholu ”, - „Przemoc w rodzinach z problemem alkoholowym” - ”Procedura Niebieskie Karty”. - „Osobisty plan awaryjny dla osób doświadczających przemocy domowej w czasie epidemii koronawirusa” <p>Grupy robocze ZI przekazywały osobom, co, do których istniało podejrzenie, że doznają przemocy „ulotkę telefonu Niebieska Linia”, oraz adresy i numery telefonów instytucji wspierających na terenie powiatu i województwa Podlaskiego.</p> <p>OPS wywiesił na tablicy ogłoszeń pismo informujące o możliwości kontaktu z prokuratorem, który udziela porad ofiarom przestępstw w ramach Dni Ofiar Przestępstw, wskazując adres, godziny dyżuru i nr kontaktowy oraz telefony zaufania, np. Niebieska Linia, Pogotowie dla ofiar przemocy w rodzinie, Telefon zaufania dla osób dorosłych w</p>	<p>Rada Gminy Rutki, Wójt Gminy.</p> <p>LZI, Grupy robocze LZI, OPS, GKRPA, Placówki Oświatowe, Policja, Ochrona Zdrowia.</p>

kryzysie emocjonalnym, Policijny telefon zaufania, itp. oraz adresy i nr telefonów placówek z terenu Gminy Rutki, które pomagają ofiarom przemocy, czy też zagrożonym przemocą.

Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą

W ramach prac grup roboczych w 2020 r. monitorowano sytuację w 29 rodzinach, w których prowadzona była procedura Niebieskie Karty (w tym: 12 rodzinach z 2019 r.), ogółem pomocą i wsparciem objętych zostało 54 osobom w tym 16 dzieci. W przypadku 10 rodzin w 2020 r. Zespół Interdyscyplinarny współpracował z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rutkach w związku z prowadzeniem procedury w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Ponadto Zespół Interdyscyplinarny Gminy Rutki skierował 2 wnioski do Sądu Rejonowego w Zambrowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich o wgląd w sytuację rodziny oraz 3 zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa do Prokuratury Rejonowej w Zambrowie.

Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań

Działania podejmowane wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy dokumentowane były w formularzu „Niebieska Karta-C”, która zawiera zobowiązania rodziny w indywidualnym planie pomocy oraz działania instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. W 2020 r. w Gminie Rutki zostało wypełnionych 12 „Niebieska Karta – C”. Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutkach udzielił wsparcia w formie poradnictwa i udzieleniu informacji na temat praw osób dotkniętych przemocą w rodzinie jak i konsekwencjach prawnych w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, z w/w poradnictwa skorzystało 100 osób.

Podejmowanie działań prewencyjnych w środowisku zagrożonym przemocą

Podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą polegały na uświadamianiu i zapobieganiu niepożądanego zachowania osób, które stosują przemoc oraz kontroli w celu niedopuszczenia do złych zjawisk, czy zdarzeń spowodowanych działalnością przestępczą. Działania prewencyjne w Gminie Rutki podejmowane były poprzez monitoring rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie prowadzony przez dzielnicowych policji i pracowników pomocy społecznej. Ponadto w przypadku rodzin, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze i zagrożonych przemocą pracownicy ośrodka objęli monitoringiem i asystenturą 7 rodziny.

Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą

Instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością oraz każda osoba dowiedziawszy się o podejrzeniu stosowania przemocy w środowisku są obowiązani niezwłocznie zawiadomić o tym odpowiednie służby zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Realizacja tematyki zajęć edukacyjnych

- Uzależnienia,
- Zagrożenia XXI wieku- negatywny wpływ alkohol, papierosów, narkotyków na organizm człowieka,

4. Edukacja dzieci,

**młodzieży i dorosłych w
zakresie przemocy
poprzez:**

- Zdrowy styl życia,
- Zasady racjonalnego odżywiania, higiena żywienia i żywności, higiena i ochrona zdrowia,
- Pozytywne wzorce,
- Mass-media, reklama i Internet,
- Agresja, przemoc, konflikty, tolerancja,
- Zdrowy styl życia – wpływ ćwiczeń na organizm oraz zmiany zachodzące w organizmie w czasie wysiłku,
- Organizacja czasu wolnego, hobby.

Realizacja programów profilaktycznych

- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i innych środków psychoaktywnych poprzez:
 - Zajęcia warsztatowe podczas lekcji wychowawczych oraz innych zajęć edukacyjnych na temat zachowań promujących zdrowie i zapobiegających uzależnieniom:
 - Wpływ alkoholu na życie człowieka.
 - Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonymi bezradnością.
 - Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, z rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach.

Edukacja dzieci , młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy

- Propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy;
- zajęcia warsztatowe podczas lekcji wychowawczych oraz innych zajęć edukacyjnych:
- **Zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno- społeczne skierowane do 20 osób, podczas których podejmowane były następujące tematy:**

Idealne miejsce relaksu,
Moje miejsce odpoczynku,
Czym jest smutek i jak sobie z nim radzić,
Radzimy sobie ze stresem,
Budujemy poczucie własnej wartości,
Jak spędzić czas wolny, aby poczuć się dobrze?
Rozwiązywanie problemów i budowanie poczucie własnej wartości,

Radzimy sobie z lękiem,
Pozytywne myślenie,
Jak cieszyć się z małych rzeczy? Czym jest radość?

Zajęcia warsztatowe podczas lekcji wychowawczych oraz innych zajęć edukacyjnych na tematy prozdrowotne, z zakresu zdrowego żywienia, wad wymowy, wad postawy i inne.

Zajęcia warsztatowe, wprowadzające elementy profilaktyczne w klasach młodszych:

Program „Czyste Powietrze”
Obserwacja dymu w środowisku,
Co i dlaczego dymi?

	Jak się czuję kiedy dymi papieros? Jak uniknąć dymu papierosowego?	
--	---	--

Cele główne	Zadania	Raport z realizacji zadania	Realizatorzy
Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	1. Izolowanie sprawców od ofiar 2. Udzielenie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno - edukacyjnych	W 2020 r. osobom dotkniętym przemocą w rodzinie udzielano informacji: dotyczących bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w Domu dla Matek i Małoletnich Dzieci i Kobiet w Cięży w Łabuniach, Ośrodka Wsparcia Ofiar Przemocy w Białymstoku i Kolnie, Ośrodkach Interwencji Kryzysowej w Białymstoku, Kolnie, Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem w Łomży, Wojewódzkiego Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży, Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Łomży i Zambrowie, Poradni Psychologiczno -Pedagogicznej w Zambrowie. Udzielano informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego w związku z przemocą fizyczną i psychiczną oraz na temat praw osób będących ofiarami przemocy; sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-edukacyjnych; rozpowszechnianie telefonu zaufania Ogólnopolskiego Pogotowia dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”, „Pomarańczowa Linia”; dotyczących możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy psychologicznej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie, bezpłatna pomoc prawną, psychologiczną w Punkcie Pomocy Ofiarom Przepęstw w Rutkach, Zambrowie. <i>Podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty”</i>	GKRPA, Grupy robocze, ZI, OPS, Policja,
	3. Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc	W 2020 r. przeprowadzono rozmowy z 10 osobami, co, do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w związku z nadużywaniem alkoholu. Zespół Interdyscyplinarny współpracował z GKRPA w Rutkach w związku z wszczęciem procedury leczenia odwykowego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.	
	4. Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Zambrowie o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu	W 2020 r. GKRPA w Rutkach występowała do Sądu Rejonowego w Zambrowie z wnioskiem o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu w 3 przypadkach.	

Cele główne	Zadania	Raport z realizacji zadania	Realizatorzy
	1. Utworzenie punktu informacyjnego	Przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.	

<p>Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie</p>	<p>2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia</p>	<p>Członkowie grup roboczych na bieżąco przekazywali przewodniczącemu ZI informacje o podejmowanych działaniach. Udzielano informacji o możliwości uzyskania pomocy socjalnej, zawodowej, porad i informacji na tematy przemocy w rodzinie oraz wykazu podmiotów, które świadczą bezpłatną pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem – informacja wywieszana na tablicy ogłoszeń.</p> <p>W 2020 r. nie było potrzeby zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.</p>	<p>Placówki Oświatowe, OPS, Policja, Grupy robocze, ZI</p>
--	--	--	---

Wprowadzony na terenie Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii związany z rozprzestrzenianiem się wirusa COVID-19 wpłynął m.in. na zakres i możliwości udzielania pomocy oraz podejmowania interwencji w rodzinach doświadczających przemocy, w tym objętych procedurą. Pomimo ogłoszonego stanu epidemii, w celu ochrony osób pokrzywdzonych przed skutkami przemocy, powyższy obowiązek nie został w jakikolwiek sposób zniesiony lub ograniczony. Należy zaznaczyć, że sposób realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz działania pracowników w zakresie przeciwdziałania przemocy podlegają tym samym restrykcjom sanitarnym co zadania wypełniane przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny oraz specjalistów.

Priorytetem jest obecnie minimalizowanie ryzyka rozprzestrzenienia się koronawirusa i zapewnienie bezpieczeństwa sanitarnego osobom zatrudnionym oraz mieszkańcom. Realizacja celu związanego z udzielaniem wsparcia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy nie może więc odbywać się kosztem rezygnacji z zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy ani ograniczać stosowania jednakowych środków zapobiegawczych dla wszystkich czynności służbowych. Pracownicy ośrodka, dzielnicowi monitorowali środowiska zagrożone przemocą w rodzinie oraz kontaktowali się telefonicznie z rodzinami.

Kluczowym elementem procedury „Niebieskie Karty” jest podejmowanie działań wobec osoby, co do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań. Niemniej jednak już tylko sam regularny monitoring telefoniczny ze strony przedstawicieli służb wobec osób stosujących przemoc może być dla nich wyraźnym sygnałem czuwania i troski o bezpieczeństwo rodziny, a to może przekładać się wprost na zmniejszenie poczucia bezkarności w ich postępowaniu. Pracownicy socjalni i członkowie grup roboczych mają także możliwość motywowania osób stosujących przemoc do powstrzymania się od jej używania, a także informowania ich o konsekwencjach naruszania prawa.

Posiedzenia grup roboczych odbywały się na terenie Ośrodka Pomocy Społecznej w Rutkach pod reżymem sanitarnym. Natomiast interwencja i realizacja planu pomocy zarówno wobec rodzin dopiero zgłoszonych w procedurze przeciwdziałania przemocy, jak i tych, które już wcześniej były nią objęte, w czasie epidemii wymagają podjęcia dodatkowych działań ze strony ośrodków pomocy społecznej. Nie zawsze też w sposób pełny było możliwe wykonanie wszystkich założonych zadań i czynności, w szczególności gdy będą one obejmowały uzgodnione z rodziną zobowiązania, np. w zakresie rozpoczęcia i kontynuowania terapii bądź warsztatów dla osób stosujących przemoc. W zakresie działań diagnostycznych, których efektem ma być ustalenie indywidualnego planu pomocy dla osoby dotkniętej przemocą w rodzinie, oraz działań wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie kluczowe jest dokonanie analizy sytuacji rodziny w oparciu o formularze „Niebieska Karta – C” i „Niebieska Karta – D”. Co do zasady wypełnienie obu formularzy odbywa się w obecności osób dotkniętych przemocą na posiedzeniu zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej (§ 8 ust. 2 i 6 rozporządzenia w sprawie NK). W stosunku do osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, istnieje jednak możliwość skorzystania z § 8 ust. 5 rozporządzenia w sprawie NK, w którym uregulowano, że niestawiennictwo tej osoby nie wstrzymuje prac zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej. Z zachowaniem zasad dotyczących gwarancji swobody i bezpieczeństwa wypowiedzi możliwe jest, a niekiedy było niezbędne, zorganizowanie rozmowy telefonicznej z zainteresowanymi. Doraźnym celem było uzgodnienie jakie działania interwencyjne oraz monitorujące, mające zapewnienie bezpieczeństwa osobie

pokrzywdzonej.

W okresie pandemii szczególnie istotna w zakresie monitorowania sytuacji rodziny jest współpraca poszczególnych przedstawicieli podmiotów wymienionych w [ustawie](#) o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Dotyczy to zwłaszcza sprawdzania sytuacji małoletnich, którzy w związku z zawieszeniem zajęć nie uczęszczają do żłobków, przedszkoli oraz szkół, a mogą doświadczać krzywdy ze strony swoich opiekunów. Zarówno nietypowa absencja dzieci w wieku szkolnym podczas nauczania zdalnego, jak i inne sygnały mogące świadczyć o ich trudnym położeniu powinny być niezwłocznie przekazywane przez nauczycieli oraz pedagogów szkolnych członkom zespołów i grup roboczych. Zaleca się również, by sam zdalny kontakt pracowników socjalnych i asystentów rodziny z rodzinami, w których przemoc występuje, był inicjowany częściej, niż miało to miejsce w czasie sprzed ogłoszenia stanu epidemii.

Jakkolwiek obecna oferta większości poradni i ośrodków świadczących pomoc psychologiczną, psychiatryczną, prawną oraz pedagogiczną nie obejmuje możliwości bezpośredniego uczestnictwa w sesjach, grupach oraz warsztatach, to nie znaczy, że owe miejsca całkowicie zrezygnowały ze świadczenia różnych form wsparcia. Część podmiotów stara się nadal udzielać porad lub terapii z wykorzystaniem narzędzi zdalnych w związku z tym pracownicy ośrodków pomocy społecznej, a także członkowie zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych dokonali rozeznania oraz aktualizacji lokalnej bazy pomocowej w tym zakresie. Następnie powyższe informacje zostały przekazane osobom zainteresowanym.

Sporządzono: dn. 2021.03.08

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej

w Rutkach
mgr Anna Trypuć